

5.1. L'EXPRESSION DU PASSÉ

📖 LE PASSÉ COMPOSÉ (Минулий час доконаного виду)

Passé composé – складний минулий час дійсного способу, що позначає завершену у минулому дію.

✚ Утворення:

Passé composé – складний час, в утворенні якого беруть участь два дієслова – допоміжне (**avoir** або **être**) і смислове (відмінюване), від якого утворюється дієприкметник минулого часу (**participe passé**):

AVOIR/ÊTRE + **participe passé**

у теперішньому часі дійсного способу
(*présent de l'indicatif*)

смиислового (відмінюваного)
дієслова

Зразок відмінювання дієслова I групи у <i>passé composé</i> (допоміжне дієслово <i>avoir</i>)	Зразок відмінювання дієслова I групи у <i>passé composé</i> (допоміжне дієслово <i>être</i>)	Зразок відмінювання дієслова II групи у <i>passé composé</i>
J'ai donné	Je suis arrivé (e)	J'ai fini
Tu as donné	Tu es arrivé (e)	Tu as fini
Il, elle, on a donné	Il est arrivé	Il, elle, on a fini
Nous avons donné	Elle est arrivée	Nous avons fini
Vous avez donné	Nous sommes arrivé(e)s	Vous avez fini
Ils, elles ont donné	Vous êtes arrivé(e)s	Ils, elles ont fini
	Ils sont arrivés	
	Elles sont arrivées	

Вибір допоміжного дієслова

Більшість дієслів відмінюється з **avoir**. У тому числі й дієслова **avoir** і **être**, якщо вони вживаються як смислові дієслова:

L'année passée j'ai été à Paris. – Минулого року я був у Парижі.

Je vous ai réservé deux billets. – Я забронював для вас два білети.

З **être** відмінюються:

- 1) всі займенникові дієслова (дієслова з часткою **se**): *se laver, se lever, s'adresser* тощо;
- 2) дієслова, що позначають рух або місцезнаходження (перебування):

<i>aller (allé)</i> – йти, їхати;	<i>venir (venu)</i> – приходити;
<i>naître (né)</i> – народжуватися;	<i>mourir (mort)</i> – вмирати;
<i>tomber (tombé)</i> – падати;	<i>rester (resté)</i> – залишатися;
<i>arriver (arrivé)</i> – прийти, приїхати;	<i>partir (parti)</i> – їхати, відправлятися;
<i>entrer (entré)</i> – увійти;	<i>sortir (sorti)</i> – виходити;
<i>monter (monté)</i> – підніматися;	<i>descendre (descendu)</i> – зійти.

Також з **être** в **passé composé** відмінюються:

passer (passé) – у значенні «проходити повз»; *retourner (retourné)* – повертатися; *demeurer (demeuré)* – у значенні «залишатися».

Крім того, дієслова похідні від зазначених, також відмінюються з **être**: *rentrer (rentré)* – повертатися, *devenir (devenu)* – ставати, *revenir (revenu)* – повертатися, *renaître (rené)* – відроджуватися тощо.

Щоб краще запам'ятати ці дієслова, вивчіть вірш:

Avec le verbe **être**
on peut **mourir et naître**,
entrer, rester, venir, sortir,
aller, tomber, monter, partir,
on peut **descendre et arriver**
sans oublier de **se raser**
et **devenir** fort en français
en ajoutant leurs dérivés en **re-**.

Дієслова **monter, descendre, sortir, entrer, passer** можуть вживатися як перехідні. У такому випадку вони мають прямий додаток і відмінюються з допоміжним дієсловом **avoir**:

Je suis monté au deuxième étage. – Я піднявся на третій поверх.

J'ai monté l'escalier. – Я піднявся сходами.

Вживання:

В українській мові цьому часу найчастіше відповідає минулий час доконаного виду, що відповідає на питання «що зробив?».

Основним значенням цього часу є вказівка на минулі події, пов'язані з теперішнім моментом. *J'ai mangé un gâteau et je n'ai pas faim maintenant.* – Я з'їв бутерброд і зараз не хочу їсти.

Passé composé може позначати:

1) початок дії: *Soudain, elle a pleuré.* – Вона раптом заплакала. *Le chœur a chanté.* – Хор заспівав.

2) окрему ізольовану дію: *Elle est arrivée à deux heures du matin.* – Вона прийшла о другій ночі.

3) послідовність дій: *Elle s'est réveillée, s'est habillée et est allée se promener.* – Вона проснулася, вдяглася і пішла прогулятися.

4) у сучасній французькій мові, у розмовному мовленні вживається для вираження завершеної дії, що не має зв'язку з теперішнім моментом: *Napoléon est mort en 1821.* – Наполеон помер у 1821 році.

5) дію, що відбулась на тлі іншої тривалої дії в **imparfait**: *Quand nous nous approchions de sa maison, nous avons vu une voiture qui démarrait.* – Коли ми підходили до її будинку, ми побачили машину, яка від'їжджає.

Однак, іноді дієслову недоконаного виду минулого часу у французькій мові може відповідати минулий час доконаного виду, якщо в реченні:

1) зазначено завершений відрізок часу, протягом якого відбувалась ця дія (наприклад, у реченні є слова **longtemps, jusqu'à, pendant, toute la nuit, 3 heures, 3 jours** тощо):

Ils ont discuté cette nouvelle toute la soirée. – Вони обговорювали цю новину весь вечір.

Elle a relu plusieurs fois sa lettre. – Вона перечитала його лист кілька разів.

Elle est partie pour trois jours. – Вона поїхала на три дні.

Le stage a duré trois mois. – Стажування тривало три місяці.

2) дія, що повторюється, обмежена в часі (словами **quelques fois/ plusieurs fois, (trois) fois** тощо):

Il a posé cette question quelques fois. – Він поставив це питання кілька разів.

Martine a vu ce film trois fois. – Мартина дивилась цей фільм три рази.

3) підкреслюється результат дії, а не процес її протікання: *As-tu lu ce livre?* – Ти читав цю книгу? (розуміється – «прочитав», тобто знаєш її зміст).

Дієприкметник минулого часу (**participe passé des verbes**)

1 група дієслів: основа + **é** (**parler** → **parlé**)

2 група дієслів: основа + **i** (**finir** → **fini**)

3 група дієслів не має єдиного правила утворення **participe passé**. Їхні форми слід запам'ятовувати або перевіряти їх за довідником <http://www.les-verbs.com/>.

Дієприкметник минулого часу (**participe passé**) дієслів 3-ї групи

aller (йти) – **allé**

apparaître (з'являтися) – **apparu**

attendre (чекати) – **attendu**

battre (бити) – **battu**

comprendre (розуміти) – **compris**

connaître (знати) – **connu**

convaincre (переконувати) – **convaincu**

croire (вірити) – **cru**

défendre (захищати) – **défendu**

descendre (сходити) – **descendu**

devenir (ставати) – **devenu**

dire (казати) – **dit**

dormir (спати) – **dormi**

élire (обирати) – **élu**

être (бути) – **été**

faire (робити) – **fait**

fallu

lire (читати) – **lu**

mettre (ставити, класти) – **mis**

naître (народжуватися) – **né**

ouvrir (відкривати) – **ouvert**

paraître (здаватися) – **paru**

perdre (втрачати, губити) – **perdu**

pouvoir (могти) – **pu**

produire (виробляти) – **produit**

rendre (віддавати, повертати) – **rendu**

rire (сміятися) – **ri**

rompre (розривати) – **rompu**

apercevoir (помічати) – **aperçu**

apprendre (вивчати) – **appris**

avoir (мати) – **eu**

boire (пити) – **bu**

conduire (вести) – **conduit**

construire (будувати) – **construit**

courir (бігти) – **couru**

cuire (варити) – **cuit**

dépendre (залежати) – **dépendu**

détruire (руйнувати) – **détruit**

devoir (бути повинним) – **dû**

disparaître (зникати) – **disparu**

écrire (писати) – **écrit**

entendre (чути) – **entendu**

éteindre (вимикати) – **éteint**

falloir (мусити щось зробити) –

mentir (брехати) – **menti**

mourir (помирати) – **mort**

obtenir (отримувати) – **obtenu**

offrir (пропонувати) – **offert**

partir (їхати) – **parti**

pleuvoir (дощити) – **plu**

prendre (брати) – **pris**

recevoir (отримувати) – **reçu**

répondre (відповідати) – **répondu**

résoudre (вирішувати) – **résolu**

savoir (знати) – **su**

sentir (відчувати) – **senti**
souffrir (страждати) – **souffert**
sourire (посміхатися) – **souri**
taire (мовчати) – **tu**
traduire (перекладати) – **traduit**
valoir (коштувати) – **valu**
venir (приходити) – **venu**
voir (бачити) – **vu**

servir (слугувати) – **servi**
sortir (виходити) – **sorti**
suivre (слідувати) – **suivi**
tenir (тримати) – **tenu**
vaincre (перемагати) – **vaincu**
vendre (продавати) – **vendu**
vivre (жити) – **vécu**
vouloir (хотіти) – **voulu**

Заперечна форма

У заперечній формі перша частка **ne** (**n'** перед дієсловами, що починаються з голосного або з **h**) ставиться перед допоміжним дієсловом, друга **pas** – після допоміжного дієслова. **Participe passé** ставиться після другої заперечної частки! *Il n'est pas venu.*

sujet	ne(n')	auxiliaire	pas	participe passé
Je	n'	ai	pas	mangé.
Tu	n'	as	pas	fini.

У займенникових дієсловах частка **se** залишається перед допоміжним дієсловом: *Il ne s'est pas rasé.*

sujet	ne(n')	pronom	auxiliaire	pas	participe passé
Je	ne	me	suis	pas	levé.
Ils	ne	se	sont	pas	rasés.

Питальна форма

У питальному реченні підмет і допоміжне дієслово міняються місцями: *Est-il venu?*

auxiliaire	sujet	participe passé
est	il	venu

Місце займенників-додатків у складних часах

Всі ненаголошені особові займенники-додатки в складних часах стоять перед допоміжним дієсловом: *Il m'a dit. Elle nous a donné. Il l'a lu.*

Місце прислівників у складних часах

Прислівники **beaucoup** (багато), **peu** (мало), **assez** (досить), **trop** (занадто багато), **bien** (добре), **mal** (погано), **déjà** (вже), **encore** (ще), що відносяться до дієслова, у складних часах ставляться між допоміжним дієсловом і **participe passé**:

Je n'ai pas encore vu ce film. – Я ще не бачив цей фільм.

M'as-tu bien compris? – Ти мене добре зрозумів?

J'ai bien aimé ce livre. – Мені дуже сподобалась ця книга.

Решта прислівників ставляться після **participe passé**:
Elle est revenue tard. – Вона повернулася пізно.

Узгодження дієприкметників (**participe passé**) у складних часах

Узгодження дієприкметника передбачає його зміну в роді і числі. Для позначення жіночого роду додається закінчення **-e**, для множини **-s**, для жіночого роду множини **-es**.

Participe passé у складних часах (**passé composé, plus-que-parfait, conditionnel passé, subjonctif passé** та ін.) узгоджується (змінюється в роді і числі) у таких випадках:

1. Узгодження дієприкметника дієслів, що відмінюються з *avoir*:

У більшості випадків дієприкметники, утворені від дієслів, що утворюють складні часи з дієсловом *avoir*, не змінюється в роді і числі, тобто залишаються без змін.

Однак дієприкметник узгоджується в роді і числі з прямим додатком (COD), якщо він передує присудку. Дієприкметник має стояти в тому ж роді і числі, що і прямий додаток! Прямий додаток стоїть перед дієсловом:

• Якщо прямий додаток виражається займенником-прямим додатком:
Il a écrit cette lettre. – *Il l'a écrite.* – Він написав цей лист. – Він його написав.

Cette histoire, je l'ai entendue cent fois. – Ця історія, я вже її чув сто разів.

Les filles, je les ai vues hier. – Дівчата, я їх бачив вчора.

• Якщо речення починається з питальних слів **quelle, quels, quelles** і **combien (de)** (у випадку з останнім узгодження можна не робити):
Combien d'exercices avez-vous faits? = *Combien d'exercices avez-vous fait?* – Скільки вправ ви зробили?

Quels exercices avez-vous faits? – Які вправи ви зробили?

• У реченнях з конструкцією ... **que (qu')** ..., де **que** перекладається як «який, яка, які»: *La chanson qu'elle a chantée était si belle.* – Пісня, яку вона заспівала, була такою красивою.

2. Узгодження дієприкметника дієслів, що відмінюються з *être*:

• Дієприкметники, утворені від дієслів, що входять до списку дієслів-винятків, узгоджуються в роді і числі з підметом:

Les filles sont venues. – Дівчата прийшли.

• Дієприкметники, утворені від займенникових дієслів узгоджуються в роді і числі з підметом, якщо займенникова частка є прямим додатком.
Elle s'est lavée. – Вона вмилася (= Вона вмила (кого?) себе). У цьому реченні займенникова частка **se** (себе) є прямим додатком, тому дієприкметник отримує закінчення **-e** для позначення жіночого роду.

Elle s'est lavé les mains avant le repas. – Вона помила руки перед їжею (= Вона помила (що?) руки (кому?) собі). У цьому реченні прямим додатком є слово «руки», а займенникова частка **se** (собі) є непрямим додатком (відповідає на питання давального відмінка). Тому узгодження дієприкметника не відбувається.

Дієслова I групи, що відмінюються з «avoir»

✓ **1 Conjuguez au passé composé à la forme affirmative:** visiter un musée, noter cette adresse, compter ces livres, rencontrer cet homme.

✎ **2 Mettez les verbes entre parenthèses au passé composé.**

1. La discussion _____ (**durer**) deux heures.
2. Je _____ (**rencontrer**) cet homme deux ou trois fois.
3. Ils _____ (**appeler**) un taxi.
4. Je _____ (**ranger**) tes vêtements dans mon armoire.
5. Elle _____ (**lever**) la tête et _____ (**regarder**) Charles avec attention.
6. Il y a deux jours ils _____ (**célébrer**) leur anniversaire de mariage.
7. Nous _____ (**accompagner**) nos amis à la gare.
8. Tu _____ (**oublier**) de les prévenir.
9. Vous _____ (**laisser**) la lettre sur le bureau.
10. On _____ (**sonner**) et nous _____ (**quitter**) la salle.

✎ **3 Mettez au passé composé.**

1. Je rédige un article.
2. Nous imitons cet exemple.
3. Vous occupez une bonne place.
4. Il travaille ferme.
5. Ils regardent le film.
6. Tu apportes la craie.
7. Ils gagnent le match.
8. Elle accepte mon invitation.
9. Les élèves quittent la classe.
10. Elle dessine le tableau.

✎ **4 Traduisez.**

1. Я купив усі підручники.
2. Ви забили три м'яча .
3. Він записав їх адресу.
4. Ми зіграли у футбол.
5. Я прочитав цю книжку.
6. Ти вирішив піти.
7. Вона попросила поради.
8. Вони подивились у вікно.
9. Ми говорили про нього.
10. Вона виконала цю вправу.

✎ **5 Répondez aux questions. Employez *il y a* et les mots suivants.**

trois jours, une semaine, quelques minutes, deux ans, quelques mois, deux heures

1. Quand avez-vous parlé à Hélène la dernière fois?
2. Quand vous a-t-il annoncé son départ?
3. Quand M. Leroux a-t-il quitté son poste?
4. Quand avez-vous rencontré Maurice?
5. Quand a commencé la séance?
6. Quand ont-ils joué leur dernier match?
7. Quand vous a-t-elle refusé votre offre?
8. Quand avez-vous invité M. Dubois chez vous?
9. Quand a téléphoné ta mère?
10. Quand a-t-il joué au tennis avec son ami la dernière fois?

✎ **6 Mettez au passé composé.**

1. Je ne trouve pas cet article.
2. Il n'allume pas la lampe.
6. Nous ne dansons pas.
7. On ne sonne pas.

3. Tu ne fermes pas la porte.
4. Nous n'aimons pas le pain.
5. Il ne voyage pas seul.

8. Elles ne bavardent pas.
9. Vous ne portez pas les casquettes.
10. Elle n'accepte pas sa proposition.

7 Traduisez.

1. Ти не знайшов свій підручник.
2. Ми це не обговорювали.
3. Я не записав завдання.
4. Він не пішов до неї.
5. Вона не замовила десерт.

6. Ви про це не подумали.
7. Вони не забули цієї історії.
8. Вона не спитала учнів.
9. Ми не з'їли весь обід.
10. Ви не слухали мою доповідь.

8 Répondez négativement.

1. Avez-vous acheté le nouveau manuel?
2. Votre ami a-t-il accepté notre invitation?
3. Vos amis ont-ils discuté votre projet?
4. Est-ce que j'ai parlé trop vite?
5. Avez-vous pensé à leur proposition?
6. Avons-nous étudié cette règle?
7. Vos amis ont-ils visité cette exposition?
8. Votre sœur a-t-elle habité Londres?
9. Vous ai-je donné mon numéro de téléphone?
10. Avez-vous cédé la place à une personne âgée?

9 Mettez à la forme interrogative.

1. Tu as chanté.
2. Il a cité des exemples.
3. Ils ont commenté le texte.
4. On a sonné.
5. Il a jeté un regard.
6. Votre ami a dansé avec Adèle.
7. Ta sœur a consulté le médecin.
8. Vos amis ont discuté ce problème.
9. Vos frères ont étudié le français.
10. Nous avons possédé une fortune.

10 Traduisez.

1. Ти пообідав?
2. Вона танцювала?
3. Ви пізно поснідали?
4. Вони говорили про це?
5. Ми що-небудь забули?
6. Мішель відправила телеграму?
7. Викладач опитав усіх студентів?
8. Марта викладала у ліцеї?
9. Іспит тривав довго?
10. Ваші друзі кого-небудь зустріли?

11 Traduisez.

1. Він поїхав з цього міста кілька років тому.
2. Ми обговорили всі новини.
3. Усі відвідали виставу «Кармен».
4. Вони подорожували все літо.
5. Вони не були присутні на нашому зібранні.
6. Коли вони склали останній іспит?
7. Де ваші друзі провели свої канікули?
8. Хто не знайшов прикладів на це правило?

9. Ти записав завдання на наступний урок?
10. Він поставив машину у гараж.

Дієслова II групи, що відмінюються з «avoir»

✓ **12 Conjuguez au passé composé:** finir son devoir, choisir le métier de professeur.

✍ **13 Mettez au passé composé.**

- 1 Je _____ (choisir) quelques disques.
- 2 Ils _____ (réfléchir) à votre proposition.
- 3 Nous _____ (applaudir) les jeunes acteurs.
- 4 Nous _____ (rebâtir) notre maison.
- 5 _____ (Finir)-vous votre travail?
- 6 Qu'est-ce que vos amis _____ (choisir)?
- 7 Elle ne _____ (grandir) pas.
- 8 Il ne _____ (bâtir) sa maison lui-même.
- 9 On ne _____ (jouir) pas d'une liberté absolue.
- 10 Nous ne _____ (obéir) pas à cette règle.

✍ **14 Mettez au passé composé.**

1. Je choisis cette photo.	6. Ils choisissent les meubles.
2. Tu finis tes études.	7. Nous réunissons nos amis.
3. Il ne rougit pas.	8. Cette ville ne grandit pas.
4. Finit-elle de lire ?	9. Cette ville grandit-elle?
5. Réussit-il son examen?	10. Une peur le saisit.

Дієслова III групи, що відмінюються з «avoir»

✍ **15 Mettez au passé composé.**

1. Nous _____ (**dire**) adieu à nos amis.
2. Je _____ (**voir**) ce film deux fois.
3. Hier il _____ (**faire**) tous les exercices.
4. Il ne _____ (**lire**) pas votre lettre.
5. Je ne _____ (**retenir**) pas son adresse.
6. Ils _____ (**rendre**) tous les livres à la bibliothèque.
7. _____ (**Entendre**)-vous la nouvelle?
8. Nous ne _____ (**comprendre**) pas cette règle.
9. Comment _____ (**écrire**)-ils la dernière dictée?
10. _____ (**Prévenir**)-tu tout le monde?

✍ **16 Mettez au passé composé.**

1. Je lis ce livre.	6. Je comprends cette règle.
2. Tu dis la vérité.	7. Il vend sa maison.
3. Il reprend ses études.	8. Claire est absente.
4. Nous devons vous quitter.	9. Nous faisons cet exercice.
5. Vous répondez à sa lettre.	10. Vous entendez sa réponse.

✍ **17 Traduisez.**

1. Він бачив цей фільм.	6. Ви не послухали мої поради.
2. Я переглянув її лист.	7. Він був хворий учора?
3. Він не зрозумів це слово.	8. Ми не відповіли на його лист.
4. Вони не взяли мій підручник.	9. Він повернув усі книги?
5. Ти чув моє питання?	10. Я попередив усіх.

18 Traduisez.

1. Я йому написав, але він мені не відповів.
2. Ми не зрозуміли вашого пояснення.
3. Я запам'ятав усі приклади.
4. Він прожив кілька років в Англії.
5. Вона була дуже задоволена своєю подорожжю.
6. Ви читали продовження цієї історії?
7. Пробачте мені, я переплутав сторінки.
8. Вони вивчили цей урок напам'ять.
9. Я не зміг поговорити з Роже.
10. Що він відповів?

Дієслова, що відмінюються з «être»

✓ 19 Conjuguez au passé composé: arriver à l'heure, descendre à l'hôtel, venir tard.

20 Mettez au passé composé.

1. Hier je _____ (rentrer) à cinq heures.
2. Mes parents _____ (partir) pour Londres.
3. _____ (Venir)-vous à temps?
4. A quelle station _____ (descendre)-ils?
5. Hier nous ne _____ (aller) pas à la Bibliothèque Nationale, nous _____ (rester) travailler à l'institut.
6. Il _____ (naître) à Paris et sa sœur _____ (naître) à Madrid.
7. Sa mère _____ (mourir) il y a longtemps.
8. A quelle heure _____ (sortir)-tu de la maison?
9. Ma sœur _____ (devenir) une bonne musicienne.
10. Nous ne _____ (revenir) pas trop tard.

21 Mettez au passé composé.

1. Je viens en retard.	6. Elle reste seule.
2. Il va au concert .	7. Je tombe malade.
3. Tu entres au collège.	8. Ils reviennent de la campagne.
4. Nous sortons du métro.	9. Nous descendons dans le jardin.
5. Vous devenez sérieux .	10. Tu arrives trop tard.

22 Traduisez.

1. Я спустився в сад.	6. Коли ти народився?
2. Вони поїхали учора.	7. Вона залишилась вдома.
3. Коли ти повернувся?	8. Коли ви приїхали?

4. Вони пішли на концерт.
5. Він став лікарем.
батьківщину.

9. Його мати померла.
10. Вони повернулись на

23 Traduisez.

1. Коли поїхали ваші родичі?
2. Клер не прийшла, говорять, вона захворіла.
3. Коли моя сестра повернулася з роботи, вона пішла до своєї подруги.
4. Ця сім'я приїхали з Канади.
5. Ми пообідали й повернулись до роботи.
6. Він став видатним письменником.
7. Я народився у Германії, а моя сестра народилась у Бельгії.
8. Вчора ми залишились в університеті до шостої години.
9. Мати мого друга померла два роки тому.
10. Наше місто стало дуже гарним.

Місце ненаголошених займенників і прислівників в passé composé

24 Mettez au passé composé à la forme a) affirmative et b) négative.

a) 1. Elle nous explique cela.	b) 1. Vous me répondez.
2. Je te laisse son adresse.	2. Elle vous écrit.
3. Il lui dit bonjour.	3. Tu l'entends.
4. Vous le traduisez.	4. Je les apprends.
5. Nous les comprenons.	5. Nous le visitons.

25 Traduisez.

1. Я їх не зрозумів.	6. Я їх не взяв.
2. Він мене не запросив.	7. Він їй не зателефонував.
3. Я їй відповів.	8. Я тебе не забув.
4. Ми вам це пропонували.	9. Вона його не зупинила.
5. Вона нам написала.	10. Вони зі мною не привітались.

26 Mettez au passé composé.

1. Te répond-il?	6. Nous comprennent-ils?
2. Les apprenez-vous?	7. Le vois-tu?
3. Vous invite-t-il aussi?	8. Me cherchez-vous?
4. Le saluent-ils?	9. Vous écrit-elle?
5. La lis-tu?	10. M'attends-tu?

27 Finissez les phrases d'après le modèle.

Modèle: *Nous avons traduit ce texte et vous, l'avez-vous traduit?*

1. J'ai rencontré Paul ce matin et toi, ... ?
2. Nous avons vu ce film et vous, ... ?
3. Tu as écrit à ses parents et elle, ... ?
4. Ils ont discuté ce problème et vous, ... ?
5. J'ai téléphoné à Louise et toi, ... ?

28 Traduisez.

1. Ти йому написав?
2. Ти їх вивчив?
3. Він вас зацікавив?
4. Він їм відповів?
5. Ви з ними привітались?
6. Ви його зупинили?
7. Вона тебе бачила?
8. Що ти йому запропонував?
9. Що вони тобі пояснили?
10. Що вона у нього питала?

29 Traduisez.

1. Я вас <i>добре</i> зрозумів	6. Я <i>мало</i> подорожував
2. Він <i>ще</i> не повернувся	7. Ти <i>погано</i> вивчив урок
3. Ми <i>багато</i> танцювали	8. Він мені <i>ще</i> не дзвонив
4. Вони його <i>вже</i> попередили	9. Ви <i>достатньо</i> працювали
5. Він <i>трохи</i> запізнився	10. Вона <i>швидко</i> передзвонила

30 Mettez au passé composé. Fates attention à la place de l'adverbe:

1. Nous _____ (travailler) *beaucoup* hier.
2. Je _____ (trouver) *peu* d'exemples sur cette règle.
3. Nous ne _____ (faire) pas *encore* cet exercice.
4. Nous _____ (faire) *encore* deux exercices.
5. Cette semaine je _____ (lire) *peu*.
6. Je _____ (trouver) *encore* une faute.
7. Il ne _____ (trouver) pas *encore* cet article.
8. Vous ne _____ (travailler) pas *assez* pendant ce semestre.
9. Cette histoire me _____ (intriguer) *beaucoup*.
10. Tu lui _____ (poser) *trop* de questions.

Passé composé займенникових дієслів

✓ 31 Conjuguez les verbes au passé composé: à la forme affirmative, négative, interrogative: se baigner, s'habiller, se trouver, s'amuser, se peigner, s'arrêter.

32 Mettez au passé composé.

1. Je _____ (se promener) sur les boulevards.
2. Votre montre _____ (s'arrêter).
3. Tu _____ (se dépêcher) de partir.
4. Ils _____ (se rencontrer) dans le métro.
5. Vous _____ (se tromper).
6. Je _____ (se reposer) bien.
7. Nous _____ (s'arrêter) au coin de la rue.
8. Vous _____ (se réunir) trop tard.
9. Vous ne _____ (se tromper) pas.
10. Nous ne _____ (se baigner) pas dans cette rivière.

 33 Traduisez.

1. Ти помилився.
2. Я поспішив поїхати.
3. Вона добре відпочила.
4. Вони ще не зібралися.
5. Він ще не встав.
6. Ви лягли спати занадто пізно.
7. Ти погано витерся.
8. Ми сіли біля вікна.
9. Я ще не причесався.
10. Вони ще не зустрілися.

 34 Répondez aux questions.

1. A quelle heure vous êtes-vous couché hier?
2. Vous êtes-vous vite endormi?
3. A quelle heure vous êtes-vous réveillé ce matin?
4. Vous êtes-vous levé aussitôt?
5. A quelle heure vos parents se sont-ils levés?
6. Vous êtes-vous promené aujourd'hui?
7. Votre ami s'est-il adressé au médecin?
8. Est-ce que je me suis trompé?
9. Vous êtes-vous bien amusé à notre soirée?
10. Vous êtes-vous vus ce dimanche?

 35 Traduisez.

1. Почекайте мене, я ще не вдягнувся.
2. Діти гуляли сьогодні?
3. Ми вийшли з метро і попрямували до музею.
4. Чому ви зупинилися? Невже ми ще не прийшли?
5. Я вважаю, що ви помилились.
6. Скільки разів ти купалась у морі сьогодні?
7. Я знаю, що цього року ви провели місяць у селі. Ви добре відпочили?
8. Чому ти не звернувся до мого брата? Він добре знає цю людину.
9. Я йому зателефонував і ми вирішили зустрітися.
10. Поміркуйте добре, не поспішайте відповідати.

***A vous! 36 Dites ce que vous avez fait hier.**